EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Väliskomisjon

2004/2214(INI)

21.4.2005

ARVAMUS

Esitaja: väliskomisjon

Saaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

ELi terrorismivastase võitluse tegevuskava
(2004/2214(INI))

Arvamuse koostaja: Jaime Mayor Oreja

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Välisasjade komisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud, lähtudes põhimõttest, et terrorismile ei ole mitte mingisugust õigustust:

1. soovitab nõukogule, et:

   a) terrorismivastast võitlust ei tuleks käsitleda mitte ainult liidu ühe prioriteedi ja ühe põhielemendina liidu välistegevuses Euroopa julgeolekustrateegia raames, vaid et terrorismi (ja täpsemalt ***nende radikaalsete rühmituste terrorismi, kes väidavad end kaitsvat islamit, eriti kui arvestatakse massihävitusrelvade leviku ohtu)*** tuleks ühtlasi pidada Euroopa kodanike peamiseks probleemiks ning ohuks demokraatiale, õigusriigi põhimõtetele, Euroopa Liidu põhiõiguste hartale ja Ühinenud Rahvaste Organisatsooni põhikirjale;

   b) ta teeks oma sisemise ja välise prioriteedi täiesti selgelt teatavaks kõigis oma suhetes kolmandate riikidega;

   c) ta võtaks arvesse terrorismi mitmekesist olemust, terrorismiga seotud organisatsioone ***ning*** riike ***ja valitsusväliseid osalejaid, kes toetavad, rahastavad ja rakendavad terrorismi enda eesmärkidel***; asjaolu, et terrorism on arenev nähtus, mille ilmnemine on prognoosimatu (see kehtib iseäranis ***nende radikaalsete rühmituste terrorismi kohta, kes väidavad end kaitsvat islamit)***; ning Euroopa Liidu tungivat vajadust töötada välja terrorismivastase võitluse ennetav, mitte pelgalt tagajärgedele reageeriv tegevuspoliitika;

   d) ta võtaks vastu põhimõttelise doktriini, mille kohaselt ei saa ükski välismeede olla ***valitsusvälise osaleja või riigi poolt toetatava või riigi poolt rakendatava*** terrorismi vastases võitluses tõhus, kui seda ei toeta tegelik süüdimõistmine, liidusisene otsusekindlus ning hästiinformeeritud avalikkus;

   e) ta tõkestaks terrorismi ***kõikides selle vormides*** kõikide õigusriigi põhimõtete ja liidu õigusaktide kohaselt tema käsutuses olevate vahendite abil, likvideerides ekstremismi ja sallimatust, töötades välja tõhusamaid meetmed terrorismi erinevatele vormidele omaste elementide käsitlemiseks, andes riikidele vajaduse korral abi, jälgides rangelt kõiki ohtlikke materjale ning tagades ohvritele vajaliku kaitse;

   f) *ta* kohaldaks erimeetmed võitluseks kõigi terroristlike organisatsioonidega, arvestades neist iga üksiku eesmärke, organisatsioonilist ülesehitust ja tegutsemisviisi;

   g) ta võtaks vastu kõikehõlmava ja pikaajalise strateegia, mille eesmärgiks on nende tegurite käsitlemine, mis soodustavad terroristlike tegevuste radikaalsust ja neile lisajõudude värbamist, integreerides kõiki liidu kättesaadavaid poliitilisi vahendeid, kaasa arvatud kogu tema välistegevuse poliitika (ÜVJP, EJKP, kaubandus, arenguabi

jne) ning ohvriabi, tõhus koostöö õigus- ja politseiasutuste vahel, vaesusevastane võitlus, konfliktide vältimine ning põhiõiguste ja õigusriigi edendamine;

h) ta nõuaks Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kohustusliku pädevuse alla kuuluvate kõikide kolmandate riikide üleüldist tunnustamist ning teataks, et terrorism on inimsusevastane kuritegu, mida peaks vajaduse korral kohtulikult arutama Rahvusvaheline Kriminaalkohus;

2. soovitab, et suhetes kolmandate riikidega tuleb liidu terrorismivastase võitluse poliitika muuta sidusamaks ja tõhusamaks järgnevate meetmete abil:

a) edendades terrorismi käsitlevat poliitilist dialoogi kõikide kolmandate riikidega;

b) tegeledes terrorismi toetamise vastu võitlemise keerulise küsimusega, sh mõõdukalt islamiusuliste maade julgustamisega;

c) kohaldades kolmandate riikidega sõlmitud lepingutes sisalduvat terrorismivastase võitluse klauslit;

d) kehtestades institutsioonidevahelise toimimisjuhendi Euroopa Liidu välissuhete kohta, mille kohta tegi Euroopa Parlament ettepaneku 2002. aastal;

e) edendades koostööd rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonidega, mis mängivad otsustavat rolli rahu ja julgeoleku tagamisel kogu maailmas, näiteks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooniga (iseäranis julgeolekunõukogu ja selle terrorismivastase võitluse komiteega), Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni, Euroopa Nõukogu ja NATOga;

f) edendades ÜRO julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1540 (2004) täpset ja tõhusat ülemaailmset rakendamist, vältimaks seda, et valitsusvälised osalejad ja tuumarelva leviku tõkestamise lepinguga mitteühinenud riigid omaksid tuuma-, keemia- või bioloogilisi relvi ning tehes koostööd nimetatud resolutsiooni alusel loodud julgeolekunõukogu komiteega;

g) tõhustades arvatava terroristliku tegevuse teemalist teabevahetust, koostööd terrorismi rahastamise vastu võitlemisel ja kiirreageerimist terroriaktidele; eriti tuleks rakendada erimeetmeid Europoli, Interpoli ja Eurojusti vahelise parema suhtluse tagamiseks, piiritaguste rahaülekannete paremaks kontrollimiseks ning terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse muude liikide vaheliste ühenduste leidmise/ennetamise parandamiseks;

h) andes tõhusa panuse terrorismivastase võitluse strateegia kehtestamisse, mida soovitab Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär oma 21. märtsi 2005. aasta raportis „Laialdasem vabadus: areng, turvalisus ja inimõigused kõigile” ning mille eesmärk on veenda inimesi mitte kasutama ega toetama terrorismi, ***mis keelab*** terroristide juurdepääsu rahale ja materjalidele ning keelab liikmesriikidel terrorismi toetada, ***arendab*** riikide võimet sellest jagu saada ning ***kaitseb*** inimõigusi – strateegia, mis

peab tuginema rangele vastavusele õigusriigi põhimõtete, inimõiguste igakülgse arvestamisega ning ***selles raportis toodud "ohu" ja "***terrorismi***" määratlustega***;

i) allkirjastada ja ratifitseerida 12 olemasolevat terrorismivastast lepingut kõigi liikmesriikide ja ELi poolt; kinnitada OECD poolt terrorismi rahastamise kohta koostatud kaheksa erisoovitust; ning paluda teha sama ka kõigil kolmandatel riikidel, kellega EL suhtleb;

j) täites kõrgetasemelise paneeli aruandes esitatud soovitused, mis *seonduvad* tuuma-, radioaktiivsete, keemiliste ja bioloogiliste materjalide tarnimise range kontrolli ning tugevate tervishoiusüsteemide loomisega, arvestades asjaolu, et mõne terroristliku grupi eesmärgiks on panna toime massiliste ohvritega rünnakuid, nagu mainitakse Euroopa julgeolekustrateegias;

k) kohaldades Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide deklaratsiooni terrorismivastase võitluse kohta aastast 2004,

3. soovitab suurendada stabiilsust väljaspool liitu, kasutades kõiki välistegevuse elluviimisel liidu käsutuses olevaid mehhanisme ja vahendeid, sealhulgas:

a) toetada komisjoni poolt *välja töötatud* abistrateegiat kolmandate riikide abistamiseks terrorismiohuga tegelemisel. Nimetatud strateegiat viiakse juba ellu selliste programmide nagu CARDS, TACIS, MEDA jne kaudu;

b) kohaldada seda strateegiat kõikides liidu välistegevusega hõlmatud piirkondades (nagu seda hiljuti tehti Euroopa naaberalade poliitika tegevuskavadega seotud piirkondades) ja kõikidele peamistele arenguabiprogrammidele;

c) kasutada sagedamini tsiviil- ja militaarkiirreageerimise mehhanismi;

d) luua Terrorismiohvrite Abistamise Euroopa büroo ***kui Euroopa Komisjoni struktuuri sisene haldusüksus***, mis tegutseks suunamis- ja kontaktpunktina nende Euroopa kodanike jaoks, kelle põhiõigusi on rikutud Euroopa ja muu maailma kohal lasuva terrorismiohu tõttu;

e) luua ÜRO uue terrorismivastase võitluse strateegia kontekstis samalaadne büroo, mille eesmärgiks on osutada terrorismiohvritele abi olenemata sellest, kust nad pärit on;

f) määrata rahvusvaheline terrorismiohvrite päev,

4. soovitab, et Euroopa põhiseadusest tulenevaid võimalusi kasutataks nüüdsest selleks, et arendada selliseid algatusi nagu:

a) viivitamatu situatsioonplaanide vastuvõtmine selleks, et rakendada (nii ohu vältimise kui terrorirünnaku puhul abi osutamisega seoses) vastavalt põhiseaduse artiklile I-43

vastastikust abi käsitlevat solidaarsusklauslit terrorismiohu või terrorismirünnakute vältimiseks;

b) vajadusel Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames politsei- ja/või sõjaliste erioperatsioonide kasutamine osana liidu reageerimisest terrorismile;

c) protokollis nr 23 nimetatud alaliste struktureeritud koostöö- ja võitlusüksuste kohandamine uute ülesannete käsitlemiseks, mis tähendaks ka C4 ISR süsteeme (juhtimine, kontroll, side, infotöötlus, luure, järelevalve ja eelteabe kogumine) mõjutavatest puudustest ülesaamist;

d) jõu kasutamise selgete kriteeriumide kehtestamine, millega võetakse nõuetekohaselt arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäri 21. märtsi 2005. aasta raporti soovitusi ning ÜRO julgeolekunõukogu olulist rolli kollektiivse julgeoleku poole püüdlemisel, selle säilitamisel ja taastamisel,

5. institutsioonide ja eelarve osas soovitab, et nõukogu:

a) koostaks institutsioonidevahelise kokkuleppe, ***mis*** väljub puhtalt pädevusel põhinevast terrorismikäsitlusest ja täidab lüngad mitmesuguste siseriiklike, ühenduse ja liidu meetmete vahel, kasutades selleks praktilisi vahendeid, näiteks hiljuti Euroopa Parlamendi poolt eelarvemenetluse raames kinnitatud ***nende radikaalsete rühmituste, kes väidavad end kaitsvat islamit,*** terrorismi vastu võitlemise katseprojektis soovitatud vahendeid;

b) õhutada tihedamat luurealast koostööd *liikmesriikide politsei ja tolli* ning Europoli ja Eurojusti vahel;

c) tagaks, et Euroopa Parlament on aktiivselt kaasatud põhiseaduse artiklis III-329 sätestatud solidaarsusklausli rakendamisse, sealhulgas juhtudel, mil vastuvõetud otsused mõjutavad Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitikat;

d) tagaks, et Euroopa Parlamenti teavitataks regulaarselt selles valdkonnas tehtavatest edusammudest ning et Euroopa Parlamenti teavitataks ja temaga konsulteeritaks suuremate terrorirünnakute puhul, vajadusel 20. novembril 2002 sõlmitud institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud erikomisjoni kaudu;

e) kaaluks kõikide tulevikus Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames terrorismivastase võitluse ühiste kulude katmist ühenduse eelarvest,

6. peab eriti tähtsaks oma toetust terrorismivastasele võitlusele; soovitab seetõttu väliskomisjonil ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil leida sobiv menetlus soovituste ettevalmistamiseks nii nõukogule kui ka Euroopa Komisjonile suunatava teema kohta; kutsub seoses sellega nõukogu üles täielikult teavitama väliskomisjoni ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning konsulteerima nendega nõukogu 27. detsembri 2001. aasta ühise seisukoha

2001/931/ÜVJP terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta (terrorirühmituste ja-organisatsioonide nimekiri) korrapärase ajakohastamise osas, võttes arvesse arenguid alates 2001. aastast; tervitab seoses sellega eesistujariigi Luksemburgi positiivset reaktsiooni.

MENETLUS

Pealkiri	ELi terrorismivastase võitluse tegevuskava
Menetluse number	2004/2214(INI)
Vastutav komisjon	LIBE
Nõuandev komisjon istungil teada andmise kuupäev	AFET 28.10.2004
Tõhustatud koostöö	
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Jaime Mayor Oreja 10.11.2004
Arutamine komisjonis	16.3.2005 19.4.2005
Ettepanekute vastuvõtmise kuupäev	20.4.2005
Lõpphääletuse tulemused	poolt: 47 vastu: 8 erapooletuid: 4
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Angelika Beer, Monika Beňová, André Brie, Elmar Brok, Simon Coveney, Véronique De Keyser, Maciej Marian Giertych, Alfred Gomolka, Richard Howitt, Toomas Hendrik Ilves, Jelko Kacin, Ioannis Kasoulides, Bogdan Klich, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Cecilia Malmström, Emilio Menéndez del Valle, Willy Meyer Pleite, Francisco José Millán Mon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Baroness Nicholson of Winterbourne, Vural Öger, Cem Özdemir, João de Deus Pinheiro, Mirosùaw Mariusz Piotrowski, Bernd Posselt, Poul Nyrup Rasmussen, Michel Rocard, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Emil Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Gitte Seeberg, Marek Maciej Siwiec, Ursula Stenzel, István Szent-Iványi, Antonio Tajani, Charles Tannock, Paavo Väyrynen, Inese Vaidere, Karl von Wogau, Luis Yañez-Barnuevo García, Josef Zieleniec
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Laima Liucija Andrikienë, Glyn Ford, Jaromír Kohlíček, Alexander Lambsdorff, Pasqualina Napoletano, Aloyzas Sakalas, Pierre Schapira, Inger Segelström
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Margrete Auken, María del Pilar Ayuso González, Salvador Garriga Polledo, Luis de Grandes Pascual, Cristina Gutiérrez-Cortines, Małgorzata Handzlik, Javier Moreno Sánchez